

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R.P. Clavdii Aqua-Vivae Societatis Iesv Præpositi
Generalis V. Meditationes In Psalm. 44. et 118**

Acquaviva, Claudio

Coloniæ Ubiorum, 1616

Teth, id est, Bonum. Octonarius Nonus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-50645](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-50645)

es sapientia. Tu aperi cor meum, quia aperuisti librum signatum, quem nullus ante aperire potuit, Misericordia tua plena est terra. *Apos. 5.* Quicquid usquam est, è tua misericordia, imò tua misericordia est. Aperis tuam manum tuam, & imple mare, & terram, & celum, & omnia benedictione. Rogo & ego Domine unam à te misericordiam, Iustificationes tuas doce me. Omnibus rebus id tribuis, quod ad statum, & perfectionem earum pertinet; doce & me iustificationes tuas, ut & ego implear in omnem plenitudinem tuam.

☩ Teth, id est, Bonum

Octonarius Nonus.

65 **B**onitatem fecisti cum seruo tuo Domine, secundum verbum tuum.

66 Bonitatem & disciplinam, & scientiam doce me: quia mandatis tuis credidi.

67 Priusquam humiliarer ego deliqui: propterea eloquium tuum custodiui.

68 Bonus est tu, & in bonitate tua doce me iustificationes tuas.

69 Mul-

69 Multiplicata est super me iniquitas
superborum: ego autem in toto cor-
de meo scrutabor mandata tua.

70 Coagulatum est, sicut lac, cor eo-
rum: ego verò legem tuam medita-
tus sum.

71 Bonum mihi, quia humiliasti me: vt
discam iustificationes tuas.

72 Bonum mihi lex oris tui, super mil-
lia auri, & argenti.

65 Bonitatem fecisti cum seruo tuo Do-
mine, secundùm verbum tuum.

Quid ni bonitatem faciat, qui totus
bonus, imò ipsa bonitas est? Proprium
est illi bonitatem facere, sicut & verè bo-
num esse. Hanc bonitatem, quia vnica vo-
ce, vel vnica sententia promere non po-
test, variis Scriptura vocibus, & proprie-
tatibus quasi per partes delineat, nec ex-
primit, sed adumbrat. Nunc bonitatem,
vt hic, & alibi frequentissimè. Nunc be-
nedictionem, vt ibi. Implet omne animal
benedictione. Nunc misericordiam. Mi-
sericordia Domini plena est terra. Nunc
dilectionem, nunc indulgentiã, vt apud
Isaiam. In dilectione sua, & indulgentia
sua ipse redemit eos. Nunc clementiam,
vt quoniam clementissimus est, de eo po-
tius, quam de rege quocunque dictum ac-
cipiamus à Sapiente. In hilaritate vultus
Re-

Benigni-
tatis di-
uinae no-
mina.

Psal 144.

Psal 32.

Isai 63.

Prou 16.

IN PSAL. CXVIII. 409

Regis vita : & clementia eius quasi imber
 serotinus : Nunc suauitatem. Memoriam *Psal. 134°*
 abundantiae suauitatis tuae eructabunt. Nunc
 dulcedinem. Quam magna multitudo dul- *Psal. 30.*
 cedinis tuae Domine, quam abscondisti ti-
 mentibus tuis : Quae ipsa absconditio dulcedine
 dulciorem reddit. Significat enim absconde-
 re, condere, asseruare. Qua voce etiam in
 Cantico amoris utitur Sponsa, dum ait. *Cant. 7°*
 Omnia poma noua, & vetera seruaui, seu
 abscondi tibi, Dilecte mi. Habet enim
 Deus quasi penu, & promptuarium dulce-
 dinis, unde ad manum habeat semper eam
 proferre nobis. Imò si dicere fas est, ipse si-
 bi pro nobis penu, & promptuarium dulce-
 dinis est. Nam si licuit Isidoro Pelusiotae *Lib. 2. Ep.*
 Timotheum quendam, sanctum quidem *151^a*
 virum, sed tamen humuncionem vocare
ἑμῶν φιλικῶν ἀρωπίας καὶ τέλει ἡμερῶν
 id est, penu humanitatis, & man-
 tudinis templum, cur non magis me-
 to vocemus Deum penu, aut thesaurum
 immensum dulcedinis ? Interdum etiam
 scriptura bonitatem Dei (quod affectus
 misericordiam, & suauitatem perfectius
 indicat) appellat viscera. Quomodo con- *Isai. 53°*
 ueritur Isaias. Vbi est multitudo viscerum
 tuorum ? Sed in tanta mellis copia non
 est aculeus, quo simul pungamur, & ex-
 temur, cum idem Psalmographus, post-
 quam dixisset Domino. Cum Sancto san- *Psal. 17.*
 ctis, & cum viro innocente innocens

S eris,

Psal. 17.

eris, & cum electo electus, subdit, Et cum peruerso peruerteris, id est, cum homine peruerso durius ages, & lenitate paulisper retracta, consilia eius disperdes: vt euntes discamus, quid sit. Seruite Domino in timore & exultate ei cum tremore. Et item. Cum timore, & tremore vestram salutem operamini.

*Psal. 1.**Phil. 2.*

Benignitas Dei erga seruos.

Ad quam etiam ipse Deus obligat se.

Sed quod amplius hanc bonitatem, & suauitatem Dei commēdat, illud est, quod sequitur. Cum seruo tuo. Quippe cum homine seruilis, & abiectæ conditionis. Nam si te suauem fratri, filio, vel sponsæ exhiberes, quæ omnia diuina tua dignatione nos efficit, non miraremur. Nunc autem etiam cum seruo bonitatem communicare magnæ amabilitatis, magni amoris indicium est. Accedit ad cumulum consolationis, quod huius te suauitatis & sponsorem exhibes, & debitorem. Hoc enim sonat secundum verbum tuum, id est, secundum promissum. Quia enim nemini quicquam debes, ipse te non tam nobis, quam tibi ex tua pollicitatione debitorem exhibes: vt per duas res immobiles, id est, bonitatem tuam, & promissionem fortissimum solatium habeamus, qui ad ancoram sp̄ci confugimus.

66 Bonitatem & disciplinam, & scientiam doce me: quia mandatis tuis credidi.

TV quidem Domine bonitatem, seu suavitatem fecisti mecum, & tamen eam doceri simul cum disciplina, & scientia postulo. Bonitatem, & suavitatem cum proximo, Disciplinam mecum, Scientiam erga te. Hæc enim tria & mandatis tuis custodiendis necessaria sunt, & ex mandatorum custodia hauriuntur. Bonitas, & Suauitas suauitas erga proximum maximè necessaria est, quæ ex ipsa communione naturæ, & socialis vitæ instituto exhibēda est: quoniam eæ nostra infirmitate compatimur ad subueniendum indigentibus: vt habeāt *Gen. 1.* germina vnumquodque semen iuxta genus suum, vel secundum similitudinem. Sic enim legit, & allegoricè explicat S. Augustinus. *Conf. 1. 13. c. 17.* Et sanè quid suauitatis à te expectare possit, qui durus erga proximos fratres suos, filios tuos esse cognoscitur? Debet potius quisque, quam abs te recepit, suauitatem in proximos refundere: vt oleo misericordiæ exuberās gloriari possit. Ego *Psal. 51.* autem sicut oliua fructifera in domo Domini. Quid enim si Oleaster, imò syluestris arbor progenita est, nunquid non in bonam oliuam inserta est, cum surculum

caritatis, & supernaturalis dulcedinis accepit?

Disciplina erga se.

Ergo sic impinguatus, & oleum stillans in proximos, debet & disciplinam habere erga se. Custodiam quippe, & disciplinam quisque sibi necessariam videt, si videt. Est autem disciplina correctio, & eruditio, & sollicitudo se ipsum seruandi, vt à malis abstineat, à voluntate sua auertatur, ab excrecentibus inutilibus surculis se repurget, ad Domini semper se voluntatem dirigat. Nec prætereundum est vocem Hebræam **DUVO**, quam interpretes transtulit disciplinam, significare gustum, & saporationem: quo innuitur, non quâcumque disciplinam esse optandam, sed quæ ex intimo sensu, & affectu boni proficiscatur, & quæ discretionem saporum vnum quodque sapere faciat id, quod est. Quam saporationem, & discretionem gustus in primo parente perdidimus, sed tua Domine in primis gratia, & nostra accurata diligentia reparamus: quia, sicut auris verba dijudicat, sic fauces comedentis saporem, vt inquit B. Iob. Hanc verò eruditionem, quam Græci *μαθησιαν* quasi puerorum institutionem, & vt ita dicam, dolationem appellant, initio non esse gaudij, sed mæroris Apostolus asserit ad Hebræos: postea autem fructum pacatissimum exercitatis per eam reddet iustitiæ.

Iob 12.

Hebr. 12.

Scientia

Iam verò suauitatem cum proximis, disciplinam

disciplinam erga se, consequitur scientia de deo, & te, & erga te, vt incipiam cognoscere mirabilia de te, & magnalia tua acutius introrspicere; Qualia sint iudicia tua, quam recta, quam suauia intelligere: quali erga tuos sapientia, & prouidentia vtaris, manifeste cognoscere. Hæc igitur eo modo & ordine postulo, vt doceas me, quia mandatis tuis credidi: & æquum est, vt quandoquidem exortum donasti, dones & incrementum.

67 Priusquam humiliarer, ego deliqui: propterea eloquium tuum custodiui.

Bona humiliatio, quæ peccatis aditum obstruit: bona humiliatio, quæ viam ad eloquia custodienda parat: amplectenda afflictio, quæ tales fructus germinat, fructus veræ sapientiæ, & dulciores super mel, & fauum. Exiguum enim, inquit scriptura, in opere illius laborabis; & cito edes de generationibus illius. Ita erudis nos, & flagellis instruis disciplina. Vexatio enim dat intellectum auditui: & multi in flagellis, & disciplina domini facti sunt sapientiores, qui in prosperis desipiebant. Si autem intelligamus non humiliationem, qua atterimur, sed humilitatem, qua docemur, etiam sic, imò multo magis & mala declinamus, & tua eloquia custodimus. *Qua-*

*Humilia-
tio utilis.*

Psal. 18.

Ecol. 6.

Isai. 28.

Iob 6.

re peto dulcissime Pater, vt afflingens me dolore non parcas, nec sermonibus tuis contradicam, modo paternè erudias, & instruas me. Sed vehementius oro spiritum humilitatis mihi donari, quo noxim te, no im & me. Quo mala defleam, quæ humilitatis defectus minora suggerit; bona studiosissimè conquiram, quæ humilitatis profectus maiora ostendit. Sic enim sæpe delinquo, si nō bonum malum, & malum bonum ponens, tenebras lucem, & lucem tenebras, saltem maiora minima, minima magna reputans. Adesto lumen veridicum vt etiam tenebræ loquantur mihi.

Isai. 5.

68 Bonus es tu, & in bonitate tua doce me iustificationes tuas.

Deus bonus simpliciter.

Bonitatem prædicaueram, bonitatem doceri postulaueram. Nunc verò bonum te prædico, bonum simpliciter, & essentialiter. Dicimus enim bonam domum, bonam possessionem, bonam terram, bonos caelos; bona Solem, Lunam, & Stellas; & denique quicquid fecisti, vidiſti quod bonum esset. Sed quantum est hoc ad totius boni bonum, bonum simpliciter, & totius boni fontem? Quod nomen Theologi, vt asserit S. Dionysius, summæ Deitatis peculiariter ex omnibus applicant, ipsam tuam substātiā bonitatem appellantes.

Gen. 1.

c. 4. de diuin. nom.

Et

Et qui eo ipso, quod es bonum, & substantiale bonum, in omnia, quæ sunt, præ-
tendis bonitatem. Nam quemadmodum
sol iste visibilis, eo ipso quod est, illuminat
omnia, quæ pro modo suo participationē
lucis admittant; ita summum tu, & ineffa-
bile bonum, solem non secus, atque obtu-
sam imaginem primitiua excellenter for-
ma superans, ipsa tua substantia, libera ta-
men voluntate, omnibus, quæ sunt, pro
captu cuiusque totius bonitatis inijcis ra-
dios: qui & à creatura intellectuali, & ra-
tionis tui capace, tum experte miro modo
participantur; vt tam plena sit terra boni-
tate tua; quam plena possessione. Eo enim
quod sunt, possessio tua sunt. Quippe esse
non possent nisi ex te, & in te essent.

Bonitas
Dei in
creatione
rerum.

Sed excellentius apparet bonitas, in ope-
ribus gratiæ, in sanctificandis, & beandis
Angelis, & hominibus. Quam boni spe-
ciem etiam in Angelos, & homines diffun-
dis, cum benignitatis, & bonitatis tuæ ra-
dios, quasi silentio nuntiantes infundunt,
& ad inferiores mirabili caritate deriuant,
vt eos ad te summum principium reuocēt.
Sed super omnia, Domine Iesu, qui verè,
ac summè bonus es, beatissimos radios
tuos alto cordi in silentio excipiamus; &
ab ipsis illustrati ad diuina tua, & beni-
gnissima opera contuenda inardescamus.
Nā tametsi ineffabilis bonitatis est, quod
quæ non erant, subsistere voluisti; & quod

Clarior in
operibus
gratiæ.

Epif. 8. ad Demophilum. ca omnia, quæ sunt, ad esse produxisti, longè tamen bonitatem tuam luculentius explicat, quod à te auersos, ac resiliens amatorie sequeris; contendisque, ac deprecaris, ne te ij deserant, quos tanta vi amoris inquiris. Hac igitur bonitate fretus, nihil mirum, sic oculos audeo attollere, & vocem leuare, vt in bonitate tua doceas me iustificationes tuas.

In Dei bonitate spes nostra. Hæc enim vox, Bonus es tu, & vocem continet confessionis, & laudis, qua bonitatem tuam deprædico: & simul fiduciam, cui innixus peto, vt me doceas iustificationes tuas: & simul etiam modum, quo instrui peto, nempe in bonitate tua. Non enim auderem petere, nisi quia bonus es. Hæc est tota fiduciæ meæ ratio, non quia sanctus sum ego, non quia merui, sed quia tu bonus es.

Cupit doceri primo suauiter. Peto etiam doceri in suauitate. Scio namque, quod doceas interdum tribulationibus, & tentationibus, vt vexatio det intellectum auditui. Scio, & pro his etiam gratias ago, quoniam sic erudis me, & vias meas lapidibus quadris concludis, sepiens vias meas spinis, & sepiens eas maceria, ne, etiamsi cupiam, deuiem. Sed magis peto, quandoquidem bonus es, & suauis, vt in bonitate tua doceas me. Nosti enim docere, & instruere, & illuminare etiam suauitate, quia mitis es, & humilis corde: quia & lenis es, & vinctio tua docet nos:

Matt. 11.

IN PSAL. CXVIII.

417

nos: sicut scriptum est. Vnctio eius docet *1. Jo. 2.*
vos de omnibus.

Sed & alio modo cupio doceri in suauitate, vt ipse suauis sim. Quæ tamen suauitas tua est, quia munus tuum est. Nō enim frustra ait Apostolus. In scientia, in longanimitate, in suauitate, in Spiritu sancto. *2. Cor. 6.*
Ergo cupio omnibus in dulcedine spiritus esse suauis, ac dulcis, vt dicere possim & ipse cum Sponsa. Dilectus meus descendit in hortum suum, vt comedat fructus dulcium pomorum suorum. Hi sunt fructus spiritus, caritas, gaudium, pax, patientia, benignitas, bonitas, longanimitas, mansuetudo, fides, modestia, continentia, castitas. Hi sunt fructus suauitatis. Et ipsa tibi anima fructus dulcedinis est, quæ veluti pomum in feracissima, ac diuinissima Crucis arbore diu pendens, ex illius radice succum hauriens, radijs tuis, id est, cælestis solis excoctum suauissimè non solum abs te comeditur, sed à proximis manducatur. *Quæ gratissima est Deo, & proximis.*
Quid enim dulcius, & fragrantius quam anima; quæ omni acerbitate deposita, hoc modo mitigata, ac veluti matura rore misericordiæ imbuta, pietatis visceribus affluens, prona compati, subuenire prompta, ignoscere facilis, irasci difficilis, vlcisci penitus non acquiescens, proximorum, æquè vt proprias, respicit necessitates & omnibus omnia se se facit: vt omnes lucrifaciat Christo? Omnis in vobis, inquit, *1. Cor. 9.*

S 5 Ber-

*Ser. 12. in
Cant.*

Bernardus, qui fraternas infirmitates tam corporum, quam animorum non solum patienter supportat; sed insuper, si licet, & si valet, iuvat obsequijs, confortat alloquijs, consilijs informat. Si hoc per disciplinam non potest, sollicitis saltem orationibus solatiari non cessat infirmo. Omnis, inquam, qui talia operatur in vobis, bonum omnino spargit odorem inter fratres, & odorem de vnguentis optimis. Balsamum in ore huiusmodi frater in congregatione. Monstratur digito: & dicunt de eo omnes, Hic est fratrum amator, & populi Israel.

2. Mac. 15.

Hic est, qui multum orat pro populo; & vniuersa sancta ciuitate. Nec immerito non solum alienae consolationi, sed propriae alacritati consulens, in bonitate, & suauitate doceri cupio.

*Docetur
proprie
quidiscit.*

Doceri autem cum dico, discere dico. Nemo enim proprie docet, & discipulus nihil discit. Loqui potest, illuminare potest, exhortari potest; sed, si ille non discat, docere non potest. Propriae vero alacritati consulo, quia sine tua suauitate segnis, &

*Ber. ser. 9.
in Cant.*

tardus pro mea infirmitate sum: nam praerentis animi languore, atque hebetudine mentis, de suauitate spiritus, aut nihil, aut parum sentio. Et, si quid operor, siue

Isai 38.

contra tentationes inuigilo, siue recogito annos meos in amaritudine animae, siue resisto vitijs, siue lectioni insisto, aut orationi incumbo, totum de consuetudine

dine constat, de dulcedine nihil; vt prorsus ad suauitatem spiritus tui, anhelans osculari me petam ab osculo oris tui: in cuius tactu perfusis labijs pinguedine gratiæ specialis, sicut adipe, & pinguedine repleatur anima mea, & labijs exultationis te laudet os meum. *Psal. 62.*

69 Multiplicata est super me iniquitas superbiorū: ego autem in toto corde meo scrutabor mandata tua.

Quam multiplex, quam importuna, quam molesta sit hæc superbiorum iniquitas, id est, præcipuè malignorum spirituum, nouit omnis, qui in spiritu ambulat. Aduersus quam iniquitatem nullū efficacius perfrugium, nulla turris fortior, quam scrutari mandata tua: sed scrutari in toto corde. Sic enim & ipse statueris mihi turris fortissima: vnde mille clypei pendunt, & omnis armatura fortium, aduersus quam frustra omnia tela nequissimi ignea iaciuntur. Et sagittæ paruulorū sunt plagæ eorum. Tu enim es robur meū, petra mea, propugnaculum meum, & liberator meus, Deus meus, rupes mea, clypeus meus, cornu salutis meæ, arx fortitudinis meæ. In quo etiam experior suauitatem, & bonitatē, de qua tam multa locutus sum: cui vtinam vel ex parte respondeam. Exigit enim ipsa à me,

*In Deo
ab inimicis
max.
Cant. 4.*

Psal. 17.

Cui debe-
tur gra-
tiarum
actio.

Psal 12.

Benedi-
ctio.

Psal. 117.

Magnifi-
catio.

Primò, gratiarum actionem pro acce-
ptis miserationibus, iuxta quod scriptum
est. Cantabo Domino, qui bona tribuit
mihi.

Secundò, benedictionem. Non enim
cessat te benedicere, & laudare quæcunque
recogitat misericordias tuas. super se: sed
confitetur tibi, quoniam bonus, quoniam
in seculum misericordia tua.

Tertiò, beneficiorum magnificatione,
& exaltationem: quoniam beneficia tua
magna, frequentia, & innumerabilia sunt,
quæ in immeritum contulisti.

70 Coagulatum est, sicut lac, cor eorū:
ego verò legem tuam meditatus
sum.

Duritiem
quæ signi-
ficent.

Ezech. 3.

Zach. 7.

Iob 41.

Quidam intelligunt incrassatum, indu-
ratum, ut duritiam cordis significet.
Sed quamvis lac valde coagulatum sit, mi-
nus opportunè accipitur ad duritiem signi-
ficandam. Multa sunt, quæ congruentius
duritiem exprimant: quam Scriptura la-
pidi, silici, adamanti, incudi comparat. Ut
adamantem, & ut silicem dedi faciem tuā,
dicitur Ezechieli. Cor suum posuerunt ut
adamantem ait Zachariās. Et in Iob. Cor
eius indurabitur tanquam lapis, & strin-
getur quasi malleatoris incus. Hæc & eius-
modi sunt, quæ duritiem aptius signifi-
cent. Commodius intelligeretur heberu-
do

do mentis , & quasi crassitudo , per quam fit , vt impij ad diuina intelligenda tardi , obtusi , prorsusque inepti reddantur:quam hebetudinem cordis , & obscuritatem (vt Apostolus vocat , dum ait , Obscuratum est insipiens cor eorum) ipsa inducunt peccata. Sed magis tamen puto , coagulati lactis fieri mentionem , non propter crassitatem , aut duritiam , sed propter com- maculatam sinceritatem , & simplicitate. Quod enim fermentum est conspersioni , hoc coagulum lacti. Quemadmodum ergo nonnunquam fermentum in bonam partem accipitur : quomodo Euangelica illa mulier abscondit in farinae satis tribus , donec fermentaretur totum : & nonnunquam in malam ; vt cum Dominus a fermento Phariseorum moner. cauendum , & Apostolus praecipit expurgari vetus fermentum : & modico fermento asserit totam massam corrumpi : ita & coagulatur quasi caseus in bonam partem corpus nostrum ; & tamen hic reprehenditur coagulum , quia sinceritatem , & puritatem lactis sua commistione corrumpit. Itaque , quoniam iniquitas coagulum est , quo iniquorum corda vtiantur , & se Propheta vitiosis huiuscemodi hominibus opponit , hoc videtur dicere. Illi puritatem , & sinceritatem lactis , id est , bonum naturae , & gratiae à Deo acceptum , sua iniquitate vitiantur : ego vero legem tuam meditans ,

Rom. 1.
Coagulū,
vt fermē-
tum in
vtranque
partem
accipitur.

Matt. 13.

Mar. 16.

1. Cor. 9.

Iob 10.

tuisque mandatis inhærens, simul verba tua, quæ verè lac sunt, & suauiter nutriunt, sincera custodiui, simul me ipsum in sinceritate, & dulcedine, quam contulisti, illæsum seruaui. Plura autem sunt, quæ in lacte considerari possunt aptissimè diuinæ legi, mandatisque respondentia.

Lac legi simile.

Primò, candore.

Primò enim candorem, & splendorem exhibet, quo animos, oculosque hominum in se mirificè conuertit: vnde scriptum est. Lex Domini immaculata conuertens animas.

Psal. 18.

Secundò, sapore.

Deinde suauitatem, & dulcedinem, quo nomine frequentissimè in Scripturis lac cum melle coniungitur.

Tertiò, alimèto.

Deinde vim habet maximam nutriendi; & paruulis nutriendis aptissimum est. Quod verba Domini suauissimè præstant.

1. Pet. 2.

Quo nomine Beatus Apostolus Petrus hortatur nos, vt quasi modo geniti infantes, rationabile, sine dolo lac concupiscamus: si tamen, inquit, gustastis, quoniam suauis est Dominus. Quippe huius lactis dulcedo, & nutrimentum non aliunde, quam de ipsius Domini dulcedine, & vita deriuatur. Vnde antiqua Ecclesiæ consuetudo erat, cuius B. Hieronymus contra Luciferianos, & alij Patres meminerunt, vt egressi de baptismo lactis, & mellis præ-

Lac, & mel post baptismū gustari olim solita

gustarent concordiam ad infantie significationem. In nouam enim infantie ætatem renati infantium lacte Dei suauitatem

tem degustantes, & delicijs affluunt, & nutriuntur. Ad quod etiam nos Isaias hortatur dicens. Vt fugatis, & repleamini ab vberibus consolationis eius (id est, Hierusalem) vt mulgeatis, & delicijs affluatis ab omnimoda gloria eius. *Isai. 66.*

Nec alia lactis proprietates à proprietate legis Dei dissidet. Refrigerat enim nimium corporis calorem; & acrimoniam, ac salcedinem ingenta suauitate lenit; vt non solum cibus sit, sed etiam medicamentum: quod ijs, qui sanguinem expunt maxime conducit. Scimus autem sanguinem in Scripturis, Patribus omnibus consentientibus, & peccatum significare, & concupiscentias carnis, quæ diuini verbi lacte sanantur: cum acrimonia, & salugo ab Adam inuicta Christi Dei nostri gustu, & nutrimento reprimuntur. Quod non obscure Hemorroissa illa testata est, quæ solo vestimenti Domini contactu sanitati est mirabiliter restituta. Et, quod magis mirere, non solum verba ipsa Dei lac sunt, sed ex participatione eiusdem Verbi Dei nostri, qui per carnem (vt ait Sanctus Augustinus) infantia nostræ lactescere voluit, etiam sancti viri lac sunt: vt merito cordi coagulato, & vitiato etiam se ipsum Propheeta opponere possit. Quod B. Gregorius in illa verba Iob, Sicut lac mulsisti me: sic paucis explicat. Mens etenim nostra cum per sancti Spiritus gratiam ab ysu vetustæ *Mar. 5.*
Conf. l. 7. c. 18.
Lib. 9. c. 29.
Iob 10.

con-

conuersationis abstrahitur, sicut lac mulgetur, quia in quadam nouæ inchoationis teneritudine, & subtilitate formatur. Qui pura de lacte spiritualiter, eiusque proprietatibus videre desiderat, habet pulchra apud

l. 1. Peda.
c. 6.

Clementem Alexandrinum.

71 Bonum mihi, quia humiliasti me, vt discam iustificationes tuas.

Mali flagellis indurantur.

Jerem. 5.

Prov. 27.

Ezec. 24.

SI humilitatem pro afflictione, & humiliatione accipimus, & vexatione, qua nos Deus affligi permittit, patet discrimen inter Sanctos, & indisciplinatos, ac duros homines. Hi enim flagellis attriti non ideo purgatur, sed duriores fiunt. De quibus dictum est. Percussisti eos, & non doluerunt: attriuisisti eos, & noluerunt recipere disciplinam: indurauerunt facies suas supra petram, & noluerunt reuertere. In enim malitia illis adhærescit, vt quasi gluma ab ijs auelli non possit. Quod elegantissima similitudine Salomō sic explicat. Si contuderis stultum in pila, quasi Ptisanas feriente desuper pilo, non auferetur ab eo stultitia eius. Quod sub alia similitudine rubiginis significatissime Ezechiel depingit. Pone quoque eam, inquit (id est ciuitatem sanguinum & peccatricē) super prunas vacuam, vt incalescat, & liquefiat æs eius, & confluetur in medio eius inquinamentum eius, & consumatur

ru-

rubigo eius. Multo labore sudatum est, & non exiuit de ea nimia rubigo eius, neque per ignem. At contra Sancti viri flagellis, & humiliationibus non minus mundantur, quam atteruntur, vt cognoscant bonū sibi esse, quod fuerint humiliati. Quamuis enim (vt ait S. Ambrosius) humilitas hæc, id est, afflictio, virtus non sit, virtutem tamen sæpe generat: & fit non poena, sed remedium delinquētis. Nam si peccatis tuis tribuas, quod humiliatus es, quicquid acciderit, in te retorques; & ex reo incipies esse iustus, qui te ipse condemnas. Sic igitur homo ex humiliato fit humilis. Humilis autem lucidius discit, agnoscitque Dei iustificationes. Paruulis enim reuelantur. Et sunt verba Dei profundissima; vt, si non descendat animus, attingi non possint. Descendere autem haud facile potest, nisi humilitatis pondere demittatur. Vnde & Apostolus cum scientiam latitudinis, longitudinis, sublimitatis, & profunditatis non quorumlibet, sed Sanctorum esse dixisset, subdit. In caritate radicati, & fundati. Vides radicem fructus non ferre, nisi in terra abscondatur: nec ædificiū surgere, aut in altum attolli posse, nisi fundamenta profundè iaciantur. Meritò itaque gloriatur Propheta didicisse se iustificationes Domini, quia flagellis purgatus, & humilitate in ima deiectus, profunda, & mystica potuit penetrare.

Sancti vero mundantur.
S. Ambr. in ver. 67.

Humilitas docilis diuinorum.
Matt. 18.

Ephes. 3e

72 Bonum mihi lex oris tui super millia auri, & argenti.

Prov. 8.
Quam
pretiosa
lex Dei.

Baruc. 3.

NEquè argentum, neque aurum cum diuina lege vllò modo conferri possunt. Melior est enim Sapientia cunctis pretiosissimis: & omne desiderabile ei nò potest comparari. Non ergo magnum quid dicitur, cum super millia auri, & argenti suavis, & grata esse perhibetur. Sed quia aurum, & argentum est, in quo confidunt homines; & quod sibi tanquam certissimum præsidium ad omnia cumulant; qui argentum fabricant, & solliciti sunt, nec est inuentio operum illorum, quamuis ea neque pacem, neque sanitatem, neque vitam conferre possint: idcirco illa memorans, quæ errore obcæcati magna putant homines, cum super hæc legem Dei iucundiores habere se dicit, super omnia dicit, quæ homines magnificare solent. Quo enim modo magnitudinem sui amoris erga diuinam legem aptius, ad communem vulgi captum explicaret, quam illam sibi dicens bonam, iucundamque super millia auri, argenti que pondera esse; cum tamen passim homines cæci, ac miserabiles ei vel lucrum exiguum anteponant?

od,